

Den norske kirke

Dato: 14.06.2017

Vår ref: 17/02935-6

Deres ref:

Høringsuttalelse fra Nord-Hålogaland biskop: Forslag til nye regler for valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet

Denne høringsuttalelsen fra Nord-Hålogaland biskop er delt inn i «Innledning», «Overordnede problemstillinger» og «Kommentarer til ulike paragrafer».

Innledning

Regelsettet har fått følgende tittel: «Forslag til regler for valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene).

Ved å snu på rekkefølgen, kan Kirkemøtet som et felles nasjonalt organ løftes frem og kirkens medlemmer bevisstgjøres om hvem og hva man velger. Reglene vil da få følgende overskrift:

«Regler for valg av menighetsråd, Kirkemøtet og bispedømmeråd»

Nord-Hålogaland biskop støtter forslaget om ett sett regler for disse valgene og at formålet for reglene tas inn i regelverket.

Det foreliggende utkastet til valgregler har en god inndeling og oppleves ryddig og oversiktlig.

Overordnede problemstillinger

1. Direktevalg eller kombinasjonsvalg med direkte og indirekte valgomgang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Direkte valg av de syv leke medlemmene til bispedømmerådet og Kirkemøtet vil av mange oppfattes som positivt og bidra til å gi valget demokratisk legitimitet. Det enkelte medlem har da innflytelse ved valg av alle de leke medlemmene.

Ved å velge en kombinasjonsløsning (direkte valg av fire medlemmer og indirekte valg av tre), kan en hevde at relasjonen mellom menighetsråd og bispedømmeråd styrkes. I ulike saker ser vi at en styrket relasjon mellom disse nivå kan bidra til større sammenheng og forståelse mellom dem. Det er også viktig å legge til rette for gode relasjoner mellom soknene og rettssubjektet. Vi ser tegn på at dette kan være en krevende relasjon. Dersom menighetsrådene har valgt en del av delegatene til Kirkemøtet, kan dette være verdifullt i en

slik sammenheng. Dessuten styrkes soknet som grunnenheten i vår kirke. Det er da menighetsrådet som organ som avgir stemme og deltar i det indirekte valget. Menighetsrådet avgir en felles stemme på kandidatene i prioritert rekkefølge og ikke en stemmeseddel pr medlem. En slik valgordning tilsvarer valget/stemmegevingen på biskop.

Å styrke grunnenheten er positivt. Utfordringen er da at valgprosessen drar ut i tid, da det nye menighetsrådet først må få konstituere seg før de kan avgi stemme på de aktuelle kandidatene.

Ved de siste valg har det vært opp til det enkelte bispedømmeråd å bestemme hvilken valgform som skal benyttes i det aktuelle bispedømmet. I Nord-Hålogaland har det vært benyttet kun «direktevalg».

Ved å ha ens valgform i hele landet, kan alle de respektive bispedømmeråd være valgt samtidig. Valgform sees i sammenheng med hvilken kirkeforståelse som legges til grunn. I tillegg kan ressursituasjonen også spille inn.

- *Nord-Hålogaland biskop går inn for alternativ 3 – Kombinasjonsvalg med direkte og indirekte valgomgang.*

2. Flertallsvalg- og forholdstallsvalg ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Å ha mulighet for flere lister, både til valg av menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøte vil av mange oppfattes som en styrke for demokratiet. Samtidig er det å være en del av kirkefellesskapet noe annet enn å være en del av ulike organisasjoner eller politiske partier. Valgform bør støtte opp under at vi vil være EN kirke som samles om ord og sakrament og som rommer ulike syn på enkelte saker.

Ved de siste valg av bispedømmeråd og Kirkemøte har menighetsråd og ungdomsråd foreslått kandidater til dette. Dette er et viktig anliggende som bidrar til engasjement i vår kirke. I tillegg er det vesentlig at ulike grupperinger gis mulighet for å stille lister, jfr kirkevalget i 2015. Å ha samtidige frister knyttet til dette, er ryddig.

- *Nord-Hålogaland biskop går inn for alternativ 2: Ordning med nominasjonskomiteens liste og andre lister – samtidige frister.*

Kommentarer til ulike paragrafer

Kapittel 1. reglens formål, virkeområde, organenes sammensetning

§1-4 Bispedømmerådets sammensetning

Nord-Hålogaland biskop støtter forslaget om at det skal velges to varamedlemmer for medlemmer valgt som medlem av bispedømmerådet etter §1-4 b, c og d.

§1-5. Kirkemøtets sammensetning

Nord-Hålogaland biskop støtter klargjøringen vedr Samisk kirkeråds leder som medlem av Kirkemøtet.

Kapittel 2. Stemmerett og manntall

§2-3. Stemmerett ved valg av prestenes representant

En fast ordnet kirkelig prestestilling er klargjørende for hva slags stilling dette er og at «det inngår i stillingens oppgaver å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger». Dette innebærer at teologiske rådgivere som er ordinerte prester ved bl.a. bispedømmeråds-kontorene som ikke har som oppgave å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger tar del i valget av lek kirkelig tilsatt representant.

Nord-Hålogaland biskop støtter formuleringen «tilsatt i en fast ordnet kirkelig prestestilling».

Det er behov for nærmere presisering av hva det innebærer å være «vikarprest» sett i forhold til hvilket valg vedkommende deltar i. Her vil lengden på vikariatet ha betydning. Dette sees i sammenheng med frist for innføring i manntallet for prester.

§§2-3 og 2-4. Stemmerett og valg av prestenes representant og lek kirkelig tilsattes representant

I valgreglene tas det til orde for at vedkommende for å ha stemmerett må være tilsatt i en stilling på minst 15 timer i uken. *Nord-Hålogaland biskop mener det her bør stå «minst 40% stilling»* da det er mer i tråd med gjeldende praksis ved ansettelser. 40% stilling er mer presist i forhold til om den ukentlige arbeidstiden regnes ut fra 35,5 time eller 37,5 time. Dette får også betydning for §§3-2, 3-3, 3-4.

§2-9. Opprettelse og oppdatering av manntallet. Utsendelse av valgkort.

Nord-Hålogaland biskop støtter forslaget om «skjæringsdato 30.juni» og med mulighet for retting/endring frem til 1. september og mener ordningen med Valgkort er å foretrekke.

Det er både en kontakt med medlemmer, «bevis» på medlemskap og er ryddig og viser en «seriøs» kirke som tar medlemmene på alvor. Nord-Hålogaland biskop mener Kirkerådet bør sørge for at valgkort sendes ut. Å motta valgkort kan bidra til ytterligere opprydding i medlemsregisteret.

Nord-Hålogaland biskop ser nødvendigheten av at det innføres egne bestemmelser for manntall for valg av prest og lek kirkelig tilsatt.

§2-11. Utlegging av manntallet

Utlegging av manntallet handler også om at vi som kirke er tilgjengelig for våre medlemmer. Utlegging av manntallet og mulighet til forhåndsstemming, jfr §8-1. **Perioden for forhåndsstemming**, må sees i sammenheng slik at det faktisk er mulig for medlemmer å sjekke at de er i manntallet og at opplysningene er korrekt.

Kapittel 3. Valgbarhet

§§3-2, 3-3, 3-4. Valgbarhet

Vedr stillingsstørrelse, se kommentar til §§2-3, 2-4.

§3-3. Valgbarhet ved valg av prestenes representant

Nord-Hålogaland biskop støtter alternativ 2, som for øvrig er i tråd med §3-4. I tillegg er det behov for å drøfte nærmere hvorvidt en prost er valgbar som prestenes representant i bispedømmerådet.

§3-7. Rett til å kreve fritak fra valg

Det er nødvendig å ha regler for rett til fritak. Slik forslag til regelen er utformet, gis det rom for et stort skjønn. Dette kan bli utfordrende å håndtere, for hva godkjennes som «hindring» (1c), grunn for fritak (2a), sammenholdt med (2b) som kan forstås at en som er valgt ikke trenger å oppgi en grunn, kun takke nei til valget.

Nord-Hålogaland biskop mener det er behov for ytterligere klargjøring av hva som kan legges til grunn for å kreve seg fritatt for valg.

Kapittel 4. Valgorganene

§4-1. Valgstyre

Nord-Hålogaland biskop mener ordet «tilstrekkelig» i punkt 2 må tas ut. Hva slags informasjon som forutsettes gitt dekker et nødvendig minimum.

Til valgstyrets arbeid mener biskopen det bør tas inn at de er ansvarlige for at man innhenter kandidatens syn på aktuelle saker/hva de mener er kjerneoppgaver for menighetsrådet.

§4-2. Stemmestyre

I offentlig valg kan ikke en kandidat være medlem av stemmestyret/valgfunksjonær, mens den samme regelen ikke gjelder kirkelige valg. Ideelt sett burde det vært likelydende regler, men vi ser at det flere steder da kan bli krevende å rekruttere tilstrekkelig med valgfunksjonærer, se også §8-2.

Nord-Hålogaland biskop støtter forslaget om at medlemmer av stemmestyre må ha stemmerett.

Det innebærer at unge under 18 år kan være medlem av stemmestyret, noe som er positivt med tanke på rekruttering. Samtidig mener biskopen at flertallet i stemmestyret må være «valgbar».

Betegnelse på ansvarlig styre/råd

Nord-Hålogaland biskop støtter betegnelsen «valgstyre» knyttet til valg av menighetsråd og «valgråd» knyttet til valg av bispedømmeråd og Kirkemøte.

Både det enkelte valgstyret og valgrådet har mange likhetstrekk i ansvar og funksjon, samtidig som det er en forskjell. Betegnelsene «menighetsvalgstyre» og «bispedømmevalgstyre» sier for så vidt noe om hvilke valg styret har ansvar for, men ordet er langt og tungt.

Kapittel 5. Valgform

Nord-Hålogaland biskop støtter innføring av begrepet «nomineringsgruppe».
Nord-Hålogaland biskop støtter opp om forholdstallsvalg. For å sikre at det blir minst en liste, oppnevnes en nominasjonskomité (nomineringsgruppe).

Kapittel 6. Nærmere bestemmelser ved forholdstallsvalg

§6-3. Kirkelig støtte til nomineringsgrupper

Nord-Hålogaland biskop mener det skal innføres en støtteordning i tråd med alternativ 1.

§6-4a. Nominasjonskomité ved forholdstallsvalg

Nord-Hålogaland biskop støtter forslaget om at ungdomsrådet i bispedømmet oppnevner et medlem og et varamedlem til nominasjonskomité.

Ved sammensetning av nominasjonskomité forutsettes det at medlem av komiteen ikke er kandidat på en annen liste til samme valg.

§6-4d. Antall underskrifter på listeforslaget

Det antas at det er en skrivefeil og at det skal stå «underskrevet av minst to av styremedlemmene i **gruppens** lokalavdeling.

§6-4g. Valgmyndighetenes behandling av listeforslagene

Nord-Hålogaland biskop forutsetter at listene kan legges ut elektronisk.

§6-6. Mandatfordeling og kandidatkåringen

Dersom det innføres en sperregrense, støtter Nord-Hålogaland biskop forslaget om grense på fem prosent.

Kapittel 8. Forhåndsstemmegivningen

§8-1. Perioden for forhåndsstemmegivningen

Nord-Hålogaland biskop forutsetter at det legges til rette for forhåndsstemmegiving og at dette innebærer mulighet for å forhåndsstemme også på kveldstid, jfr (1).

§8-2. Hvem kan motta forhåndsstemmer

Se kommentar til §4-2.

§8-3. På hvilke steder kan det mottas forhåndsstemmer

Nord-Hålogaland biskop mener det er viktig at det legges til rette for at medlemmene kan delta i valget, jfr (3).

§8-4. Fremgangsmåten ved stemmegivningen

Nord-Hålogaland biskop mener det er opp til velger å avgjøre om vedkommende har behov for en ekstra hjelper, uansett grunn og at formuleringen «med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning» derfor må strykes jfr (6).

Kapittel 9. Tidspunktet for valg. Stemmegivningen på valgtinget

§9-2. Tid og sted for stemmegivningen. Organisering

Nord-Hålogaland biskop mener det er viktig at det tilrettelegges for valgdeltakelse og at en velger kan stemme på hvilket sted vedkommende måtte ønske innen et fellesrådsområde, tilsvarende for det offentlige valget, selv om det kan være mer krevende å legge til rette for dette i de større fellesrådsområdene.

§9-4. Stemmegivning i valglokalet

Å kunne avgi sin stemme usett og uforstyrret, er et grunnleggende prinsipp.

Nord-Hålogaland biskop forutsetter at valgavlukke er tilgjengelig slik at det blir hemmelig valg, jfr (3).

Vedr (5), se uttalelse til §8-4.

Del 3: Valg av andre representanter til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kapittel 10 og 11.

§§10-1 (6), 10-2 (4c), 11-1 (6), 11-2(4c)

Nord-Hålogaland biskop forutsetter at kandidatene svarer på de samme spørsmålene uavhengig av hvilken liste som legges til grunn for valget da de skal velges til det samme organet (lek medlem, prest, samisk eller lek kirkelig tilsatt). At hver nominasjonskomité skal utarbeide egne spørsmål, mener biskopen er uheldig.

§§10-2 (7) og 11-2 (7)

Nord-Hålogaland biskop mener det er nødvendig med en nærmere klargjøring av hva som er en plausibel grunn for å søke om fritak.

Kapittel 10. Valg av prest til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Nord-Hålogaland biskop går inn for at stemmerett og valgbarhet er lagt til ordinerte prester i ordnet kirkelig prestestilling, jfr §2-3.

Del 4: Felles bestemmelser

Kapittel 14. Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering, m.m.

§14-4. Opptelling av stemmesedler.

Nord-Hålogaland biskop forutsetter at valgrådet kan delegere til daglig leder å forestå den endelige opptellingen, uten at hele valgrådet må være til stede, jfr (5) a og e.

Kapittel 15. prøving av valgets gyldighet. Klage

§15-2. Klage ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

(5) Siste setning rettes til: «selv om feilen ikke gjelder alle **sokn i bispedømmet**».

Med vennlig hilsen

Olav Øygard
Biskop

Anne Kirsti Kjenne
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Den norske kirke